

Täysistunto

Keskiviikko 19.2.2025 klo 14.02—20.11

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Museovirastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 4/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ja tässä meillä on esittelijänä ministeri Talvitie, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.35 **Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse on tosiaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Museovirastosta annetun lain muuttamisesta. Tämä esitys liittyy EU-asetukseen kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista. Asetuksella pyritään estämään laittomasti lähtömaastaan vietyjen kulttuuriesineiden laitonta kauppaa ja terrorismin rahoittamista. Asia voi tuntua kovin kaukaiselta, mutta itse kuun alussa Ukrainassa vierailleena ja nähden sen, miten laittomasti maasta viedään kulttuuriesineitä ja miten niillä todellakin tullaan käymään kauppaa ja jopa terrorismia rahoittamaan, itselle ei asia olekaan enää niin kovin kaukainen.

Asetuksessa säädetään muun muassa lupamenettelystä tiettyjen yli 250 vuotta vanhojen kulttuuriesineiden tuontiin EU:n ulkopuolelta unionin alueelle. Asetus on lupamenettelyn osalta tulossa voimaan 28. kesäkuuta kuluvaan vuoteen, ja asetus edellyttää, että kukin jäsenmaa määrittelee tuontilupahakemusten käsittelyyn toimivaltaisen viranomaisen.

Tehtävä säädettäisiin Museovirastolle, jolla on siihen paras asiantuntemus. Lupahakemusten määrän odotetaan jäävän Suomessa vähäiseksi. Lupahakemuksen käsittelystä perittäisiin valtiolle omakustannusarvon mukainen maksu. Ehdotuksesta ei siten aiheutuisi olennaisia vaikutuksia Museoviraston toimintaan tai valtiontalouteen.

Kulttuuriesineiden tuontia EU:n ulkopuolelta eli niin sanotuista kolmansista maista ei ole aiemmin säännelty lukuun ottamatta eräitä erityisrajoituksia pakotetilanteissa sekä tilanteita, joissa kulttuuriesineisiin kohdistuu muun valtion esittämiä palautusvaatimuksia tai -pyyntöjä. Kulttuuriesineiden tuontia ei ole siten aiemmin valvottu, eikä Suomeen tuoduista kulttuuriesineistä tehtyjä havaintoja ole raportoitu lähtömaahan, ellei lähtömaasta käsin ole tehty asiassa aloitetta.

Museovirasto pitää tehtävän luonne ja sen edellyttämä asiantuntemus huomioiden tarkoituksenmukaisena ja perusteltuna säätää Museovirasto tuontilupien myöntämisestä päätäväksi viranomaiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2025 vp

Lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksen voimaantulon kanssa samaan aikaan eli 28. kesäkuuta kuluvaan vuotta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistan. — Edustaja Aittakumpu.

16.37 **Pekka Aittakumpu ps:** Arvoisa rouva puhemies! Äsken kun puhuimme kulttuurista, niin tässä tulee sitten tämän esityksen myötä tällainenkin puoli esille, että kulttuuria voidaan käyttää myös pahan välikappaleena, jos esimerkiksi terrorismia rahoitetaan laittomasti maasta viedyillä kulttuuriesineillä ja niiden myynnillä. Ja kuten ministeri tuossa selkeässä esityksessään toi esillekin, Suomessa näiden kulttuuriesineiden maahantuontia ei käytännössä ole aiemmin valvottu lainkaan. Nyt siis on ajatus se, että tämän EU-asetuksen myötä pyritään estämään laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden tuonti ja varastointi unioniin, ja tällä nimenomaan halutaan estää sitä, että näitä kulttuuriesineitä myytäisiin ja näillä myyntituloilla sitten rahoitettaisiin terrorismia. Tällaista ilmiötä todella on olemassa, niin kuin tuossa hallituksen esityksessäkin tuli esille, ja se on erityisesti 2010-luvulla korostunut Lähi-idän tapahtumien vuoksi, että kulttuuriesineitä myydään terrorismin rahoittamiseksi. On äärimmäisen tärkeää — niin kuin me kaikki, totta kai, jaamme sen ajatuksen — että terrorismia pyritään ehkäisemään ja sen rahoittamista pyritään kaikin tavoin estämään, ja siksi tämä hallituksen esitys on kaikin tavoin hyvin kannatettava.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.39 **Anna-Kristiina Mikkonen sd:** Arvoisa puhemies! Kuten ministeri Talvitie tuossa esittelyssään ansiokkaasti totesi ja toi esille, on tämän lain säätäminen tässä poikkeuksellisessa maailmanajassa hyvin perusteltua ja hyvä avaus, jolla reagoidaan lähialueillamme nähtyyn kulttuuriesineiden tuhoon ja niillä käytyyn kauppaan. Tähän ei voi oikeastaan muuta todeta kuin että hallituksen esitys on hyvin perusteltu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Aittakumpu vielä, olkaa hyvä.

16.39 **Pekka Aittakumpu ps:** Arvoisa rouva puhemies! Halusin sen vielä todeta, kun pidämme tärkeänä suomalaista kulttuuria, että meillä on jo tieteellisesti ja taiteellisesti ja historiallisesti arvokkaitten esineitten maastavientiä Suomesta rajoitettu. Tämän ajatuksena nimenomaan on se, että meidän arvokkain kulttuuriomaisuus säilyisi täällä Suomessa osana meidän historiaamme. Tämä huomiona tähän, kun nyt puhutaan tästä laittomien taide-esineiden tuomisesta, että myöskin tätä viemistä rajoitetaan aivan oikein.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.